

V Bruseli 15. 5. 2018
COM(2018) 306

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV**

**Obnovený európsky program pre výskum a inovácie - Príležitosť pre Európu formovať
svoju budúcnosť**

Príspevok Európskej komisie k neformálnemu zasadnutiu lídrov 16. mája 2018

„Naša budúcnosť však nemôže zostať v rovine scenára, návrhu či jedného z niekoľkých nápadov. Úniu zajtraška musíme pripraviť už dnes.“

predseda Komisie Jean-Claude Juncker
Správa o stave Únie, Štrasburg, 13. septembra 2017

„Výskum a inovácie majú pre našu budúcnosť zásadný význam. Sú jediným spôsobom, ako simultánne a udržateľne riešiť otázku nízkeho hospodárskeho rastu, obmedzeného vytvárania pracovných miest a globálnych výziev, ako sú zdravie a bezpečnosť, potraviny a oceány, podnebie a energia.“

Príspevok Európskej komisie k neformálnemu zasadnutiu lídrov 23. februára 2018

„Vytvoríme na rôznych úrovniach potrebný manévrovací priestor, aby sme posilnili potenciál Európy v oblasti inovácie a rastu.“

Rímska deklarácia, Rím, 25. marca 2017

Európska komisia víta rozhodnutie predsedu Európskej rady naplánovať rozpravu medzi lídrami o výskume a inováciách a o krokoch potrebných na zabezpečenie globálnej konkurencieschopnosti Európy. Toto oznámenie predstavuje súbor konkrétnych akcií na podporu programu EÚ pre výskum a inovácie a poskytuje podklady pre neformálne diskusie, ktoré budú hlavy štátov alebo predsedovia vlád viesť 16. mája 2018 v Sofii.

1. Príležitosť pre Európu investovať do budúcnosti

Investovanie do výskumu a inovácií je investovaním do budúcnosti Európy. Pomáha nám obstáť v globálnej konkurencii a zachovať si svoj jedinečný sociálny model. Zlepšuje každodenný život miliónov ľudí v Európe a vo svete, čo pomáha riešiť niektoré z našich najväčších spoločenských a medzigeneračných výziev. Výskum a inovácie sú všade okolo nás – od poskytnutia 1,6 milióna vakcín proti ebole, cez vytvorenie batérie 100 ráz výkonnejšej, ako sú bežné batérie, až po vývoj autobusov poháňaných vodíkovými palivovými článkami pre naše mestá.

Odráža to fakt, že spoločnosť môže napredovať len takou rýchlosťou, akou zavádza inovácie. Zabezpečiť dlhodobú prosperitu môže iba najlepším využitím poznatkov, podnikateľského ducha a produktivity svojich občanov. Vyplýva z toho, že obstáť v hospodárskej súťaži môže iba také hospodárstvo, ktoré posúva hranice poznania v oblasti moderného výskumu a inovácií.

Tejto výzve čelí dnes naša Únia popri snahe zachovať a zlepšiť európsky spôsob života. Nastal čas investovať do budúcnosti. Inovácie založené na technológiách, zvyšujúca sa digitalizácia vo všetkých odvetviach a globálne megatrendy menia spôsob nášho života, ponúkajú obrovské možnosti, ale tiež vytvárajú nové výzvy. Keďže sa tento trend zrýchľuje, potreba inovovať bude čoraz kritickejšia. Krajiny na celom svete masívne investujú do výskumu a inovácií vo všetkých oblastiach hospodárstva. Znásobuje to globálnu hospodársku súťaž a ohrozuje postavenie Európy na vedúcej pozícii v kľúčových priemyselných odvetviach. Prehľbovanie schopnosti Európy inovovať, zabezpečovanie potrebných investícií a urýchlenie šírenia inovácií po celej Európe sú preto pre našu budúcu prosperitu otázkou nevyhnutnosti.

Stávky sú vysoké – ale taký je aj potenciál Európy. Ďalšia vlna inovácií, ktorá bude kombináciou fyzického a digitálneho, bude zakotvená vo vede, technológiách a inžinierstve, v ktorých má Európa konkurenčnú výhodu a musí si ju udržať. S podielom 7 % svetovej populácie Európa stojí za 20 % globálnych investícií do výskumu a vývoja a približne za jednou tretinou všetkých kvalitných vedeckých publikácií¹. Európa je tiež domovom silnej priemyselnej základne.

Európa musí stavať na týchto výhodách a na svojich hodnotách, aby vyvinula svoj vlastný osobitný model inovácií. Mala by čo najlepšie využiť svoju kultúru založenú na spolupráci a partnerstve, ktorá pomôže podporovať inovácie po celej našej únii. Popri tom musí zabezpečiť vysokú úroveň ochrany údajov a súkromia občanov, pričom tá európska je v

¹ Správa *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018* (Výsledky EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií v roku 2018).

súčasnosti globálnym štandardom, a pokiaľ ide o nové technológie, ako sú umelá inteligencia alebo veľké dáta (big data)², stáva sa zdrojom konkurenčnej výhody.

EÚ je najotvorenejšou oblasťou pre výskum a inovácie na svete. Nielenže pozýva do svojich projektov výskumné organizácie z celého sveta, ale tiež vo veľkej miere spolupracuje na spoločných projektoch s medzinárodnými partnermi. S cieľom podporovať rovnaké podmienky by mala podnecovať nové trhové príležitosti pre inovačný tovar a služby. Mala by tiež stimulovať synergie a cezhraničné investície v oblasti výskumu a inovácií, čo prináša vzájomné výhody pre občanov i podniky³ a zároveň zabezpečuje ochranu záujmov EÚ v strategických odvetviach.

V iných oblastiach však Európa zažíva inovačný deficit. Nezapríčiňuje ho nedostatok nápadov či nových začínajúcich podnikov: problémom je skôr, že podniky sa nerozširujú a nápady nešíria, pričom sa inovácie nie vždy premietajú do nových trhových a rastových príležitostí. Investície do výskumu a inovácií v priemysle sa musia zintenzívniť. Čína a Spojené štáty predstihujú EÚ, pokiaľ ide o úroveň investícií do technológií, ktoré budú v budúcnosti prevládať.

S cieľom čo najlepšie využiť svoj potenciál a prekonať prekážky sa Európa musí zamerať na tri oblasti. Po prvé, nevyhnutné sú významné investície do vedeckého a technologického výskumu so zameraním na hlavné spoločenské a priemyselné výzvy, ako sú bezpečnosť, zmena klímy a vplyv starnutia populácie. Po druhé, podnikateľské prostredie musí byť viac naklonené inováciám a ochotnejšie podstupovať riziko. Po tretie, počas rýchleho a pre niektorých búrlivého prechodu musí byť európskym občanom poskytovaná podpora.

Príležitosť pre Európu viesť ďalšiu vlnu inovácií bude závisieť od našej schopnosti vytvárať správnu kombináciu politík a nástrojov. Je veľmi dôležité, aby Európa podporovala konkurencieschopný rozvoj strategických hodnotových reťazcov budúcnosti⁴. Pevný rámec nám poskytujú digitálny jednotný trh⁵, energetická únia⁶, stratégia pre priemyselnú politiku⁷ a naša politika hospodárskej súťaže. Nástroje s preukázateľne dobrými výsledkami sú napríklad investičný plán⁸, rámcový program pre výskum a inováciu Horizont 2020⁹ a európske štrukturálne a investičné fondy¹⁰. Vďaka tomuto základu sa Európa mohla postaviť na čelo

² COM(2018) 237.

³ Toto je osobitne dôležité pri rokovaniach EÚ o obchodných dohodách. Pozri návrh Komisie na nariadenie, ktorým sa stanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie, COM(2017) 487.

⁴ Správa *Re-finding Industry – Defining Innovation* (Znovuobjavenie priemyslu – Definovanie inovácií) nezávislej skupiny na vysokej úrovni pre priemyselné technológie, ktorej predsedá Jürgen Rüttgers, Európska komisia, 2018.

⁵ COM(2015) 192, COM(2015) 550.

⁶ COM(2015) 80, COM(2016) 763.

⁷ COM(2017) 479.

⁸ Malým a stredným podnikom bolo v rámci investičného plánu alokovaných 30 % finančných prostriedkov, 22 % bolo pridelených na projekty v oblasti výskumu a inovácií a 11 % na projekty zamerané na posilnenie digitálnej spôsobilosti Európy.

⁹ EÚ v súčasnosti vynakladá takmer 80 miliárd EUR na svoj rámcový program pre výskum a inováciu Horizont 2020 na roky 2014 – 2020.

¹⁰ Európske štrukturálne a investičné fondy investujú viac ako 44 miliárd EUR do výskumu a inovácií vrátane približne 30 miliárd EUR pre prechodné, menej rozvinuté, najvzdialenejšie a riedko osídlené regióny.

mnohých oblastí globálnej vedy a techniky a vytvorili sa lepšie podmienky pre firmy, aby mohli inovovať a obstať v konkurencii.

Nastal čas posunúť sa na ďalšiu úroveň. A môžeme tak urobiť iba vtedy, ak zaujmeme skutočne európsky prístup, budeme spolupracovať cezhranične a konať v rámci celej Únie. Úspech bude závisieť od našej schopnosti účinne využívať súkromný kapitál aj verejné investície. Bude závisieť od európskych a národných regulačných rámcov, ktoré sú odolné proti budúcim zmenám a naklonené inováciám. Bude závisieť od jednotného trhu, na ktorom účinná a spravodlivá hospodárska súťaž odmeňuje a podnecuje súkromné investície do inovácií. Bude závisieť od schopnosti stimulovať európske univerzity k väčšej podnikavosti. Bude závisieť od zaistenia toho, aby každý členský štát a každý región v Európe mohol prispieť k nárastu excelentnosti vo vede a inováciách. Naša Únia má všetky tieto faktory pod spoločnou kontrolou. Nastal čas, aby sme svoju budúcnosť vzali do vlastných rúk.

2. Obnovený program pre silnejší európsky výskumný a inovačný ekosystém

Výskum a inovácie sa dotýkajú celej našej spoločnosti, s rôznymi aktérmi, nástrojmi a politikami na miestnej, národnej a európskej úrovni. Európa potrebuje zbližiť tieto rozličné faktory a úrovne riadenia tak, aby sa vytvorilo prostredie naklonené výskumu a inováciám. Zahŕňa to prepojenia rôznych miestnych a regionálnych výskumných a inovačných ekosystémov s cieľom podporiť inovácie vo všetkých hodnotových reťazcoch EÚ.

Na európskej úrovni môžu byť účinnými politickými nástrojmi regulácia, cezhraničná spolupráca a rozpočet EÚ. Politiky v oblastiach ako energetika, doprava a priemysel prispievajú k nízkouhlíkovému a udržateľnému hospodárstvu. Hospodársky rozvoj prostredníctvom inovácií je pevne zakotvený v politike súdržnosti a poľnohospodárskej politike. V EÚ boli s cieľom podnietiť digitálnu revolúciu zriadené osobitné programy. Výskum a inovácie sú stredobodom celej škály politik vzdelávania a odbornej prípravy. Politiky vnútorného trhu a hospodárskej súťaže sú určené na podporu a posilnenie inovačných firiem, najmä malých a stredných podnikov, a pomáhajú im rozširovať sa a sprístupňovať si nové trhy.

Napriek tomu však existujú nedostatky a vznikajúce otázky, v ktorých sa Európa môže a musí zlepšiť. V tomto oznámení sa zdôrazňuje dosiahnutý pokrok a navrhujú sa nové akcie, vďaka ktorým dokáže Európska únia priniesť zmenu.

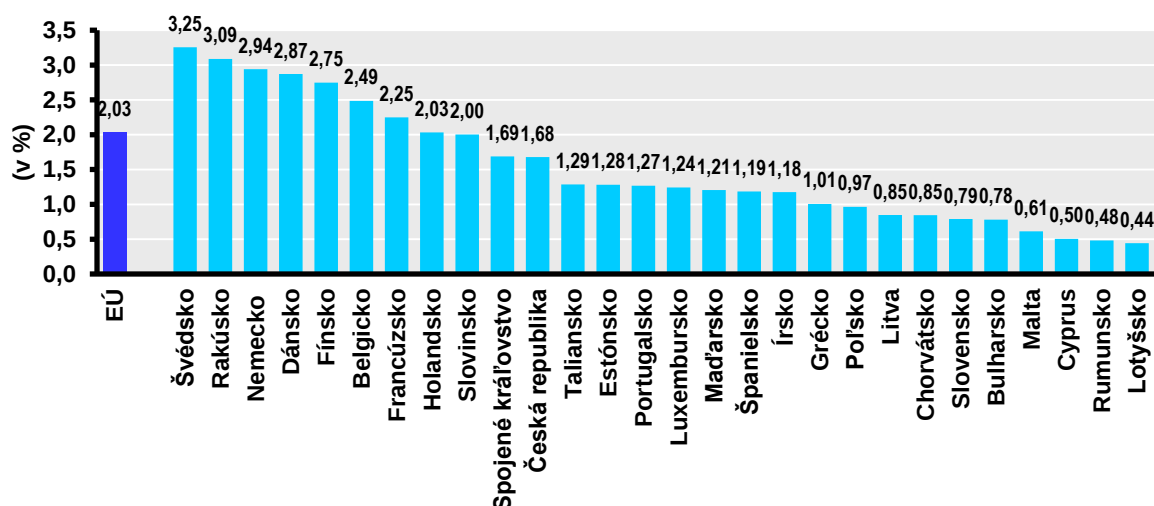
2.1. Zabezpečovanie zásadných verejných investícií a stimulovanie súkromných investícií

Dôkazy potvrdzujú, že objem súkromných a verejných investícií do výskumu a inovácií má priamy vplyv na zvyšovanie produktivity a posilňovanie globálnej konkurencieschopnosti¹¹. Investičný cieľ EÚ vyčleniť 3 % hrubého domáceho produktu na výskum a vývoj je však ešte veľmi vzdialený¹².

¹¹ COM(2018) 2.

¹² KOM(2010) 2020, COM(2017) 690. Pozri tiež správu *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018* (Výsledky EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií v roku 2018) a správu *Lab, Fab, App* nezávislej skupiny na vysokej úrovni o maximalizácii vplyvu programov EÚ zameraných na výskum a inovácie, ktorej predsedá Pascal Lamy.

Intenzita výskumu a vývoja v roku 2016¹³

Verejné investície

Prevažná väčšina verejných investícií do výskumu a inovácií v EÚ, približne 85 %, pochádza z vnútroštátneho financovania. Zatiaľ čo verejné financovanie výskumu a vývoja v EÚ a jej členských štátoch je vo všeobecnosti porovnateľné s výdavkami USA, medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely. Zásadný význam z hľadiska maximalizácie inovačného potenciálu EÚ má podpora verejných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch s nízkymi výdavkami.

Na európskej úrovni bol veľmi úspešný súčasný program EÚ pre výskum a inováciu **Horizont 2020**, ktorý postavil EÚ na pozíciu globálneho lídra v mnohých oblastiach vedy a techniky¹⁴. **Európska rada pre výskum**¹⁵ so svojím celkovým rozpočtom vyše 13,1 miliardy EUR na roky 2014 – 2020 pomohla stimulovať vedeckú excelentnosť v oblasti hraničného výskumu a pritiahla do Európy niektoré najlepšie talenty¹⁶. Programom **Akcie Marie Skłodowskej-Curie** s rozpočtom 6,2 miliardy EUR sa podporovali kvalitní výskumníci počas celej ich kariéry¹⁷.

Investičný plán pre Európu podporuje inovačné projekty, najmä v rámci malých a stredných podnikov¹⁸. **Európske štrukturálne a investičné fondy** majú zásadný vplyv na verejné investície do výskumu a inovácií a ich regionálne rozloženie¹⁹.

¹³ Zdroj: Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu. Údaje: Eurostat.

¹⁴ COM(2018) 2 a správa *Lab, Fab, App*.

¹⁵ Európska rada pre výskum bola založená v roku 2013 na implementáciu časti programu Horizont 2020. Skladá sa z nezávislej vedeckej rady, riadiaceho orgánu tvoreného význačnými výskumníkmi, a výkonnej agentúry zodpovedajúcej za implementáciu. Je súčasťou programu Horizont 2020.

¹⁶ Profesor Feringa, príjemca grantu Európskej rady pre výskum a vedecký pracovník zodpovedný za projekt spolufinancovaný programom Akcie Marie Skłodowskej-Curie, napríklad získal v roku 2016 Nobelovu cenu za chémiu.

¹⁷ Akcie Marie Skłodowskej-Curie sú súčasťou programu Horizont 2020. Od roku 2013 poberalo tento grant alebo bolo súčasťou jeho orgánu dohľadu deväť laureátov Nobelovej ceny.

¹⁸ Malým a stredným podnikom bolo v rámci investičného plánu alokovaných 30 % finančných prostriedkov, 22 % bolo pridelených na projekty v oblasti výskumu a inovácií a 11 % na projekty zamerané na posilnenie digitálnej spôsobilosti Európy.

Vo svojom návrhu **viacročného finančného rámca 2021 – 2027** z 2. mája 2018²⁰ dala Komisia jasne najavo, že výskum a inovácie musia byť aj naďalej zásadnou prioritou EÚ. Komisia navrhla zvýšiť investície do výskumu a inovácií alokovaním 100 miliárd EUR na budúci program **Európsky horizont** a na **program Euratomu pre výskum a vzdelávanie**. Komisia takisto navrhla mobilizovať približne 11 miliárd EUR na trhovo orientované nástroje vrátane finančných nástrojov a rozpočtových záruk v osobitnom okne **fondy InvestEU**, ktoré zasa budú mobilizovať súkromné investície vo výške 200 miliárd EUR na podporu výskumu a inovácií²¹. Odzrkadľuje to konsenzus, že investície do výskumu a inovácií nie sú kritické iba pre zamestnanosť a rast EÚ; je to tiež oblasť s veľmi vysokou európskou pridanou hodnotou.

Inovácie musia byť hlavnou hnacou silou politík a programov EÚ na roky 2021 – 2027. Naplno sa budú využívať komplementarity a synergie s programami financovania z prostriedkov EÚ tak, aby bolo financovanie jednoduché a koordinované, čo povedie ku kvalitnejším výskumno-inovačným činnostiam. Týmto sa poskytne významný stimul pre inovácie nielen programom Európsky horizont, ale aj ďalšími významnými programami financovania, ako sú napríklad Nástroj na prepájanie Európy, Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond, program Digitálna Európa, Európsky obranný fond, spoločná poľnohospodárska politika a vesmírny program.

Súkromné investície

Nízke súkromné investície do inovácií sú v Európe pretrvávajúcim nedostatkom. Úroveň investícií do výskumu a inovácií v podnikoch EÚ je 1,3 % hrubého domáceho produktu. V porovnaní s Čínou (1,6 %), USA (2 %), Japonskom (2,6 %) alebo Južnou Kóreou (3,3 %)²² sa javí ako bezvýznamná.

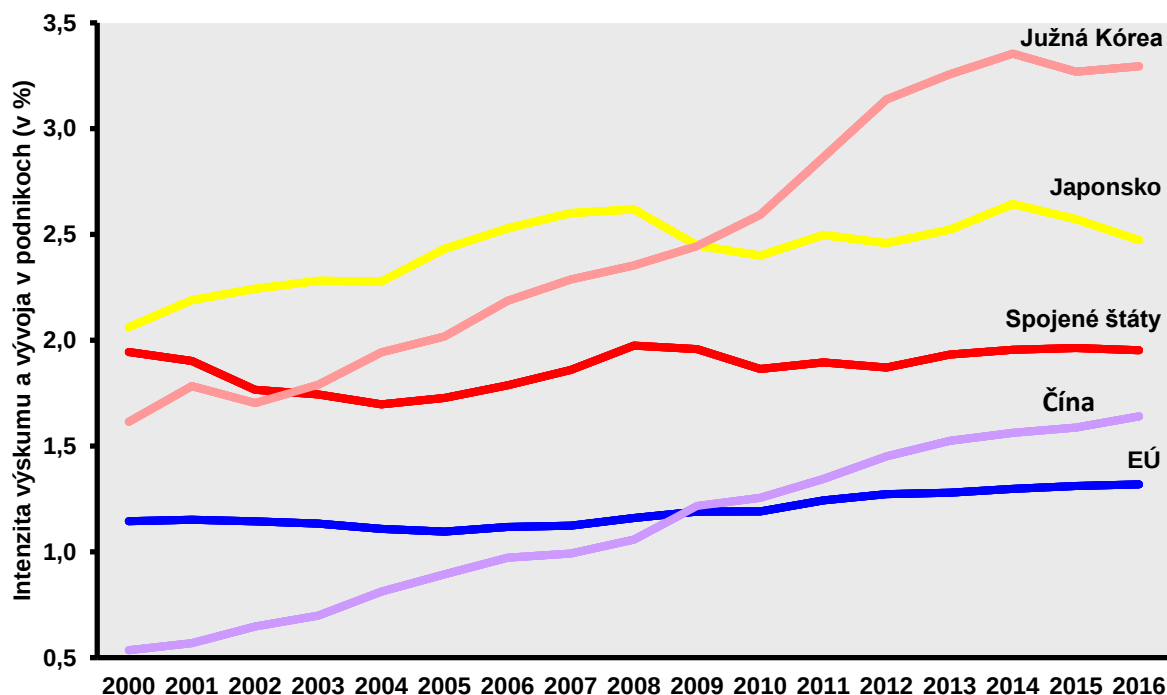
¹⁹ Podľa správy *Science, Research and Innovation Performance of the EU* (Výsledky EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií) sú európske štrukturálne a investičné fondy hlavným zdrojom financovania pre výskum a inovácie v BG, CZ, EE, HR, LV, LT, HU, MT, PL, RO, SI a SK.

²⁰ COM(2018) 321.

²¹ Hlavnými inovačnými zložkami budú disponovať ďalšie programy, ako napríklad fond pre inovácie, program jednotného trhu, fondy pre poľnohospodárstvo a námornú politiku, Európsky sociálny fond, Erasmus+, programy EÚ na podporu kultúry a hodnôt.

²² Správa *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018* (Výsledky EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií v roku 2018).

Spoločnosti EÚ mňajú na výskum a vývoj menej než ich konkurenti²³
Vývoj intenzity výskumu a vývoja v podnikoch, 2000 – 2016

Európa potrebuje priemysel, ktorý zavádza inovácie a investuje do nich. Na podporu súkromných investícií potrebuje Európa zlepšiť prostredie pre podniky jednoduchým, jasným a efektívnym regulačným rámcom. Treba zabezpečiť otvorené a konkurenčné trhy, vhodné stimuly pre investície a ľahší prístup k financiám, predovšetkým pre malé a stredné podniky. Financovanie priemyselného výskumu, a to predovšetkým prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev, je takisto mimoriadne dôležité na udržanie kroku v globálnej hospodárskej súťaži.

Stratégia pre priemyselnú politiku EÚ má za cieľ zlepšiť celkové podnikateľské podmienky pre súkromné investície do inovácií vrátane uľahčenia verejného obstarávania inovačných riešení. Uskutočňuje sa to komplexným súborom akcií, od modernizácie rámcov duševného vlastníctva až po prijatie iniciatív jednotného digitálneho trhu, ako napríklad regulácie kybernetickej bezpečnosti a tokov údajov²⁴. Táto stratégia dopĺňa **program lepšej právnej regulácie v EÚ**, čím sa zabezpečí, aby politiky a právo EÚ boli prostredníctvom systematických konzultácií so zainteresovanými stranami, hodnotenia a posudzovania vplyvu čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie²⁵. Nedávne iniciatívy v oblasti **umelej inteligencie, vysokovýkonnej výpočtovej techniky a dátového hospodárstva** okrem iného pomôžu Európe dostať sa na čelo ďalšej inovačnej vlny²⁶. **Investičným plánom pre Európu** sa odstraňujú prekážky brániace investíciám, investičným projektom sa poskytuje zviditeľnenie a technická pomoc a finančné zdroje sa inteligentnejšie využívajú²⁷.

²³ Zdroj: Európska komisia, GR pre výskum a inovácie. Údaje: Eurostat, OECD.

²⁴ COM(2017) 479.

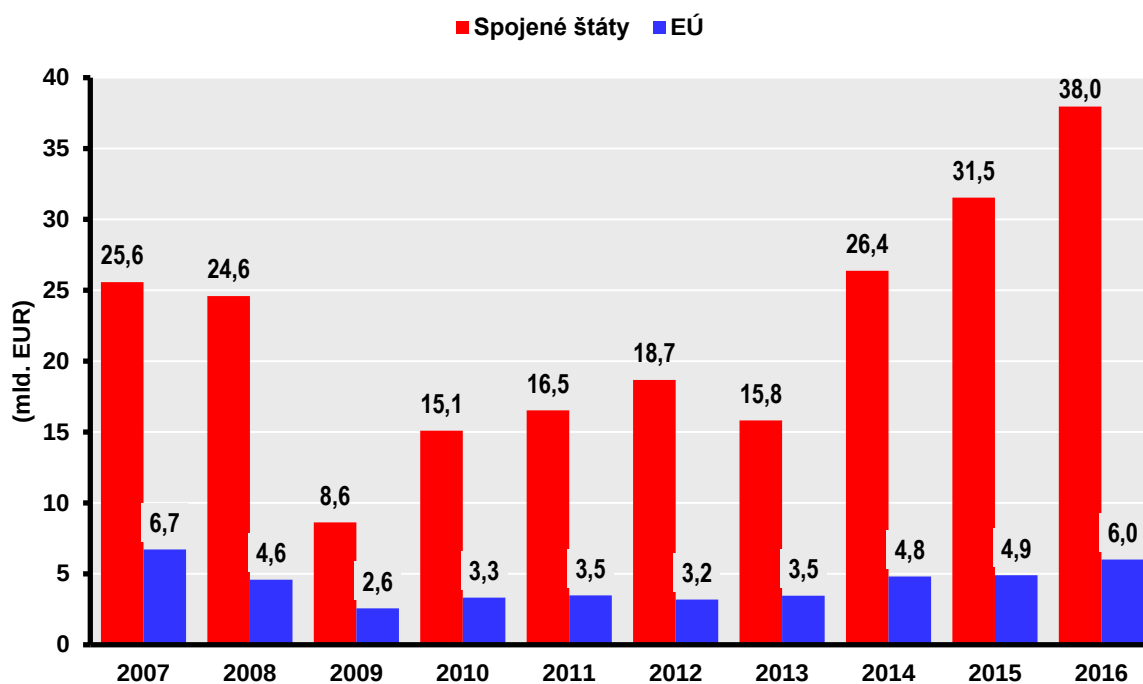
²⁵ COM(2015) 215 a COM(2017) 651.

²⁶ COM(2018) 008, COM(2018) 237.

²⁷ <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/investment-plan/>

Konkrétnou slabosťou Európy je rizikový kapitál, ktorý je hlavným zdrojom financovania inovatívnych začínajúcich podnikov. Celkové investície do rizikového kapitálu predstavujú jednu pätinu z úrovne Spojených štátov amerických²⁸. Priemerná výška týchto finančných prostriedkov v Európe je prímalá na prilákanie veľkých inštitucionálnych a súkromných investorov. To vedie k zlyhávaniu financovania rozrastajúcich sa spoločností, ako aj k prílišnému spoliehaniu sa na verejnú podporu.

Fondy rizikového kapitálu (v mld. EUR) získané v EÚ a v Spojených štátoch, 2007 – 2016²⁹

Európskym fondom pre strategické investície sa oživujú investície do strategických projektov, pričom tretina očakávaných celkových investícií vo výške viac ako 500 miliárd EUR sa má vyčleniť na výskum a inovácie.

Komisia kladie veľký dôraz na uľahčenie prístupu k financovaniu inovácií, či už v počiatočnej alebo v rastovej fáze. Dosahuje sa to finančnými nástrojmi InnovFin v rámci programu Horizont 2020 (predpokladané investície vo výške 30 miliárd EUR) a Programom pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (predpokladané investície vo výške 40 miliárd EUR). Malé a stredné podniky majú tiež možnosť financovať inovácie v rámci finančných nástrojov podporovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja³⁰.

S cieľom prilákať a dosiahnuť kritický objem súkromných investícií musíme v budúcnosti využiť finančné nástroje inteligentne a účinne, čiže „urobiť za menej viac“. Súvisí s tým aj **daňový systém, ktorý podporuje inovácie** tým, že umožňuje odpočítať z daní náklady na investície do výskumu a inovácií, s dodatočnými príspevkami pre mladé spoločnosti.

²⁸ Správa PwC / CB Insights MoneyTree™, 4. štvrťrok 2017.

²⁹ Zdroj: Európska komisia, GR pre výskum a inovácie; Údaje: Invest Europe, NVCA / Pitchbook /

³⁰ V súčasnosti sa vyčlenilo 9,2 miliardy EUR na úvery týkajúce sa inteligentného rastu, záručné a kapitálové nástroje, ktorými sa posilňuje významné dodatočné verejné a súkromné financovanie.

Dosiahnutie uvedeného sa sleduje návrhom Komisie o **spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb**. Teraz je nevyhnutné, aby Európsky parlament a Rada urýchlene prijali tento návrh, a tým umožnili členským štátom v plnej miere využívať tento kľúčový nástroj na uľahčenie súkromných investícií do výskumu a inovácií³¹.

V novej hlavnej iniciatíve, **VentureEU**, sa kombinujú programy Horizont 2020, Európsky fond pre strategické investície a Program pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov. Táto iniciatíva má za cieľ stimulovať **v Európe rizikový kapitál**, ktorý riadia súkromní správcovia a ktorého väčšina sa financuje zo súkromných investícií³². Cieľom iniciatívy VentureEU je stimulovať inštitucionálnych investorov a podnecovať viac správcov fondov vstúpiť na európsky trh a pôsobiť cezhranične, a tým riešiť existujúce nedostatky v oblasti dlhodobého financovania. Počiatočný cieľ je získať viac ako 2,1 miliardy EUR v nasledujúcich 12 mesiacoch, čo by s investíciami z EÚ v celkovej výške 410 miliónov EUR viedlo k odhadovanej sume investícií 6,5 miliardy EUR do približne 1 500 európskych začínajúcich a rozširujúcich sa podnikov. **Iniciatíva VentureEU má potenciál zdvojnásobiť investície rizikového kapitálu v Európe**. Okrem toho Komisia v súčasnosti rozvíja koncepciu iniciatívy Escalar, ktorej cieľom by bolo pomôcť fondom rizikového kapitálu rýchlejšie rásť vďaka mobilizácii veľkých súkromných finančných zdrojov, ako napríklad penzijné či poisťovacie fondy.

Na jej podporu sa iniciatívami v medziach **únie kapitálových trhov** zjednodušujú regulačné rámce na získavanie a riadenie fondov rizikového kapitálu v Európe. V konečnom dôsledku to prispeje k rýchlejšej dostupnosti rizikového kapitálu. Na dosiahnutie rozsahu zodpovedajúceho hospodárskemu vplyvu Európy je však potrebné ďalšie úsilie.

Kľúčové kroky

- **Urýchlene prijať ďalší viacročný finančný rámec s cieľom zabezpečiť, aby výskum a inovácie boli aj v budúcnosti v rámci rôznych rozpočtových nástrojov jednou zo zásadných politických a finančných priorít EÚ.**
- **Pomocou potrebných opatrení zo strany členských štátov maximalizovať ich investície do výskumu a inovácií tak, aby dosiahli cieľ 3 % hrubého domáceho produktu.**
- **Zvýšiť súkromné investície do výskumu a inovácií a rozšíriť iniciatívy na podporu súkromných investícií a dlhodobého kapitálu, ako napríklad VentureEU.**

2.2. Prispôbenie regulačných rámcov inováciám

Dobre fungujúce trhy, ktoré podnecujú hospodársku súťaž a inovácie, vytvárajú pracovné miesta a rast. Európske hospodárstvo potrebuje **regulačný rámec** zameraný na inováciu a flexibilný, aby sa dokázal prispôbovať rýchlo sa vyvíjajúcemu priemyslu a spoločnosti. Regulácia a presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní rovnakých podmienok pre nových účastníkov trhu a poskytovaní stimulov pre inovácie. Spoločnými normami a pravidlami interoperability sa uľahčí prijatie a rozšírenie inovačných riešení na trhu. Regulácia na európskej úrovni aj na úrovni členských štátov by

³¹ Návrh o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb sa zameriava na podnecovanie investícií do výskumu a vývoja super-odpočtom. COM(2016) 685.

³² VentureEU je celoeurópskym fondom fondov rizikového kapitálu, ktorý obsahuje súbor šiestich súkromných fondov (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2763_sk.htm).

preto mala nájsť rovnováhu medzi predvídateľnosťou a flexibilitou. Mala by zaručovať spravodlivú hospodársku súťaž bez toho, aby trestala za neúspech alebo podstupovanie rizika.

V kontexte nového viacročného finančného rámca bude Komisia naďalej zjednodušovať svoje **pravidlá štátnej pomoci** s cieľom posilniť synergie a podporovať verejné financovanie inovačných projektov. Uľahčí kombinovanie financovania z prostriedkov EÚ a vnútroštátnych prostriedkov. V rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov tiež umožní jednoduché financovanie na regionálnej úrovni projektom Európskeho horizontu so známku excelentnosti³³.

Regulačné orgány sú kľúčovými aktérmi pre inovácie, nielen pri vytváraní vhodných podmienok, ale aj pri zabezpečovaní toho, aby sa regulácia inovovala takisto rýchlo ako výrobky a služby. S cieľom, aby sa pri tvorbe európskych politík prihliadalo na inovácie, Európska komisia pri príprave závažných legislatívnych iniciatív už teraz uplatňuje **zásadu inovácie**³⁴. Členské štáty by mali zintenzívniť podobné úsilie. Regulačné rámce musia umožňovať viac testovania, učenia, prispôsobovania a verejné politiky musia lepšie využívať všetky existujúce údaje a analýzy.

Na objasnenie toho, ako sa existujúce regulačné požiadavky uplatňujú na inovačné nápady, Komisia zavádza **dohody o inováciách**, ktoré majú inovátorom pomôcť zvládnuť regulačné požiadavky EÚ pociťované ako prekážky. Prvé výsledky pilotných projektov o batériách a opätovnom využívaní vody naznačujú, že skúsenosti môžu poskytnúť užitočnú spätnú väzbu na zlepšenie regulácie a podporu inovácií.

Pre rozvoj experimentálneho ducha a odvahy vziať na seba riziko je tiež kľúčová účinná regulácia na národnej úrovni. Komisia v tejto súvislosti navrhla **nové konkurzné právo** s cieľom umožniť spoločnostiam, ktoré majú ťažkosti, uskutočniť včasnú reštrukturalizáciu a predísť tak bankrotu. Poctivým inovátorom a podnikateľom by sa poskytla druhá šanca tým, že by boli po 3 rokoch úplne zbavení dlhov zo svojho predchádzajúceho podnikania, pričom by platili vhodné obmedzenia na zaistenie riadne odôvodneného všeobecného záujmu³⁵.

S cieľom pomôcť vytvoriť a podporiť dopyt verejných orgánov po inovatívnych riešeníach dnes Komisia uverejnila **usmernenia o verejnom obstarávaní inovácií**, ktoré obsahujú spôsoby implementácie verejného obstarávania inovácií vrátane mnohých konkrétnych príkladov osvedčených postupov³⁶.

Kľúčové kroky

- **Budovať európske a národné regulačné rámce, ktoré sú odolné proti budúcim zmenám a ktorými sa bude uplatňovať zásada inovácie. Tým by sa zabezpečilo dôkladné posúdenie vplyvu na inovácie vždy, keď sa revidujú, vytvárajú alebo vykonávajú politiky a právne predpisy.**

³³ Znamka excelentnosti osvedčuje projekty predložené v rámci programu Horizont 2020, ktoré nie sú financované, ako medzinárodne excelentné, takže sa môžu financovať zo štrukturálnych fondov.

³⁴ Zásada inovácie je neoddeliteľnou súčasťou prístupu lepšej právnej regulácie EÚ, ktorou sa zabezpečuje dôkladné posúdenie vplyvu na inovácie vždy, keď sa vytvárajú politiky a právne predpisy.

³⁵ Návrh Európskej komisie na smernicu o rámcach preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0723&qid=1525434036862&from=EN>).

³⁶ COM(2018) 3051.

- **Prioritizovať transpozíciu smernice o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia.**
- **Komisia bude ďalej zjednodušovať svoje pravidlá štátnej pomoci. Uľahčí sa tým bezproblémové kombinovanie rôznych fondov, ako aj lepšie využívanie spoločných noriem posudzovania výskumných a inovačných projektov.**

2.3. Európa na čele v inováciách vytvárajúcich trhy

Európa je svetovým lídrom v oblasti vedy. Poskytujeme zázemie niektorým z najtvorivejších a najpodnikavejších odborníkov a niektorým z najinovatívnejších nápadov z celého sveta. Trvá to dlho, ale ešte stále zápasíme s uvedením týchto inovácií na trh.

Pomerne silnou stránkou Európy je dopĺňanie alebo zachovávanie hodnoty existujúcich výrobkov, služieb a procesov, označované ako postupné inovácie. Mohli sme to vidieť v rôznych oblastiach ako vesmír, letectvo, lieky, elektronika, energia z obnoviteľných zdrojov, priemyselné odvetvia využívajúce biologické materiály a vyspelá výroba. Pokročili sme tiež v podpore inovácií kľúčovými podpornými technológiami, ako je robotika, fotonika a biotechnológia³⁷. Tieto technológie možno využívať a uplatňovať v mnohých odvetviach, môžu vytvárať poznatky a nové formy účasti a pri riešení kľúčových spoločenských výziev sú kritické, pričom podporujú vedúce postavenie priemyslu EÚ³⁸.

Európa sa však potrebuje zlepšiť vo vytváraní prevratných a prelomových inovácií.

Prelomové inovácie vedú k vzniku úplne nových výrobkov, služieb alebo procesov alebo k zásadnému zlepšeniu kvality už existujúcich. Príkladom by mohlo byť zdvojnásobenie energetickej hustoty batérie pre elektrické vozidlo. Otvárajú sa tak celkom nové obchodné modely a trhové príležitosti. V porovnaní s postupnými inováciami prelomové inovácie pochádzajú zvyčajne od nových účastníkov, často začínajúcich podnikov bez existujúcich aktív alebo peňažných tokov. Pokiaľ ide o technológie, trh a regulácie, zvyčajne predstavujú vyššie riziko. *Prevratné inovácie* sú také, ktoré spôsobujú zastarávanie existujúcich riešení alebo odvetví. Klasickými príkladmi sú smartfóny a online služby streamingu hudby a videí. Prevratnými inováciami sa vytvárajú úplne nové výrobky a služby, ako aj nové obchodné modely alebo v niektorých prípadoch dokonca nové trhy.

V Európe sú prevratné a prelomové inovácie ešte stále zriedkavé. Spôsobuje to rad faktorov vrátane nedostatku rizikového kapitálu, hlboko zakorenenej averzie voči riziku, nedostatočného prenosu nových technológií z výskumnej základne a neschopnosti využívať rozsah Únie. Len veľmi málo európskych začínajúcich podnikov prežije kritickú počiatočnú fázu 2 – 3 rokov. Málo je takých, ktoré sa aj po prekonaní tohto obdobia rozrastú do väčších firiem a rozšíria sa globálne³⁹. Menej ako 5 % európskych malých a stredných podnikov rastie medzinárodne⁴⁰.

³⁷ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/pdf/re_finding_industry_022018.pdf#view=fit&pagemode=None.

³⁸ Správa *Re-finding Industry – Defining Innovation* (Znovuobjavenie priemyslu – Definovanie inovácií), skupina na vysokej úrovni pre priemyselné technológie, Európska komisia, 2018.

³⁹ Percentuálny podiel firiem, ktoré nerastú vôbec alebo o menej ako 5 %, je v Európe vyšší ako 45 % v porovnaní s 37 % v Spojených štátoch amerických. Európsky parlament (2017), Pomáhať európskym MSP rásť.

S cieľom stimulovať zásadné prelomové inovácie v Európe Komisia navrhuje vytvoriť **Európsku radu pre inováciu**. Európska rada pre inováciu bude predstavovať jednotné kontaktné miesto pre sľubné a prevratné technológie, ako aj inovatívne spoločnosti s potenciálom rozširovania sa. Sľubné nápady podporí pri obchodnom prieniku z výskumu do priemyslu. Pritom využije začínajúce podniky, spin-out podniky alebo transfery do priemyslu. Podporí rozširovanie inovácií v počiatočnej fáze tak, aby sa to mohlo odraziť vo väčšej zamestnanosti a raste⁴¹. Dosiahne sa to zjednotením, racionalizáciou a zjednodušením súčasných štruktúr. Práca rady sa bude dopĺňať s pôsobením **Európskeho inovačného a technologického inštitútu**.

Pilotný projekt, ktorý zoskupuje relevantné súčasné programy a zavádza prvé reformy do iniciatívy Horizont 2020, sa už spustil. Na roky 2018 až 2020 naň bolo vyčlenených 2,7 miliardy EUR. Budúca plnohodnotná Európska rada pre inováciu sa bude riadiť tak, aby sa umožňovali investície do rizikovejších projektov. Na základe strategického poradenstva od popredných inovátorov bude uprednostňovať excelentnosť a rozsah vplyvu. Komercializácia a rozširovanie inovácií by sa mali zrýchliť vďaka začínajúcim podnikom, ktoré vznikli na základe projektov Európskeho horizontu. Rada by mala tiež poskytovať poradenstvo o programoch financovania výskumu a inovácií s cieľom zabezpečiť zameranie, rozsah a plnenie priorít európskej politiky.

Komisia túto činnosť doplní iniciatívou **inovačný radar**, nástrojom, ktorý umožňuje nájsť inovácie financované z rozpočtu EÚ s trhovým potenciálom.

Kľúčové kroky

- **Zriadiť Európsku radu pre inováciu s cieľom identifikovať a rozširovať prelomové a prevratné inovácie. Dôraz sa bude klásť na rýchlo sa rozvíjajúce, vysokorizikové inovácie, ktoré majú veľký potenciál vytvárať úplne nové trhy.**

2.4. Stanovenie cieľov pre oblasť výskumu a inovácií v rámci celej EÚ

Európska podpora výskumu a inovácií pomáha EÚ plniť si svoje priority, uľahčovať každodenný život občanov a prispievať k významným pokrokom, ktoré ovplyvnia milióny ľudí na celom svete. Financovanie z prostriedkov EÚ má skutočnú a preukázateľnú pridanú hodnotu, od plnenia našich záväzkov v rámci Parížskej dohody o zmene klímy až po objavenie nových planét či významné pokroky v liečbe rakoviny. V blízkej budúcnosti môže dokonca prispieť k vytlačeniu 3D verzie vášho domu snov.

Európa môže využiť túto pridanú hodnotu a vplyv a ísť ešte o krok ďalej tým, že stanoví ciele pre oblasť výskumu a inovácií v rámci celej EÚ. Stanovia sa ambiciózne ciele, ktoré posunú hranice poznania pre výskum a inovácie, rozvinú náš program zamestnanosti, rastu a konkurencieschopnosti a pomôžu vyriešiť niektoré najväčšie spoločenské výzvy. Tieto ciele by mali byť vymedzené v úzkej spolupráci s členskými štátmi, zainteresovanými stranami a

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2017/N54602/04A_FT\(2017\)N54602_SK.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2017/N54602/04A_FT(2017)N54602_SK.pdf).

⁴⁰ Nedostatky EÚ sú zrejmé z takmer úplnej absencie spoločností so sídlom v EÚ medzi poprednými globálnymi technologickými spoločnosťami.

⁴¹ Skupina inovátorov na vysokej úrovni vo svojej správe *Europe is back* (Európa je späť): zrýchlenie prelomových inovácií (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eic_hlg_bz_web.pdf).

občanmi. Mohli by siahať od boja proti chorobám k ekologickej doprave alebo oceánom bez plastov.

Na základe princípu „čo sa dá merať, dá sa urobiť“ bude treba stanoviť ambiciózne, časovo ohraničené ciele s konkrétnym zameraním. Ak si zoberieme ako príklad plasty v oceánoch, tieto ciele by mohli zahŕňať zníženie množstva plastov vstupujúcich do morského prostredia o 90 % a vyzbieranie viac ako polovice plastov v súčasnosti prítomných v našich oceánoch do roku 2025.

Tieto ciele podnietia investície a participáciu mnohých odvetví pozdĺž celého hodnotového reťazca, oblastí politiky (ako napríklad klíma a energetika, doprava, vyspelá výroba, zdravie a výživa, digitálna oblasť), vedeckých disciplín (vrátane spoločenských a humanitných vied), ako aj rôznych subjektov a zainteresovaných strán. Vyžaduje sa inkluzívny proces, ktorým sa identifikujú oblasti s najväčším potenciálom, pokiaľ ide o rozsah hospodárskeho vplyvu na jednej strane a riešenie spoločenských výziev na strane druhej. Ciele by mohli mať spoločenské, vedecké alebo technologické zameranie a mali by vytvárať synergie s výskumno-inovačnými stratégiami na úrovni členských štátov, regionálnej a miestnej úrovni.

Ciele by mali podporovať a dokonca vyžadovať experimentovanie a podstupovanie rizika. Budú môcť stavať na skúsenostiach s vlajkovými projektmi Grafén a Ľudský mozog⁴² a najnovšie projektu Kvantum, ktoré všetky ukázali ambície a silný prístup orientovaný na technológie, ktorého základom je multidisciplinárny výskum, a v týchto skúsenostiach pokračovať.

Kľúčové kroky

- **Spustiť prvý súbor cieľov pre oblasť výskumu a inovácií v rámci celej EÚ, ktoré budú odvážne, ambiciózne a s vysokou európskou pridanou hodnotou.**

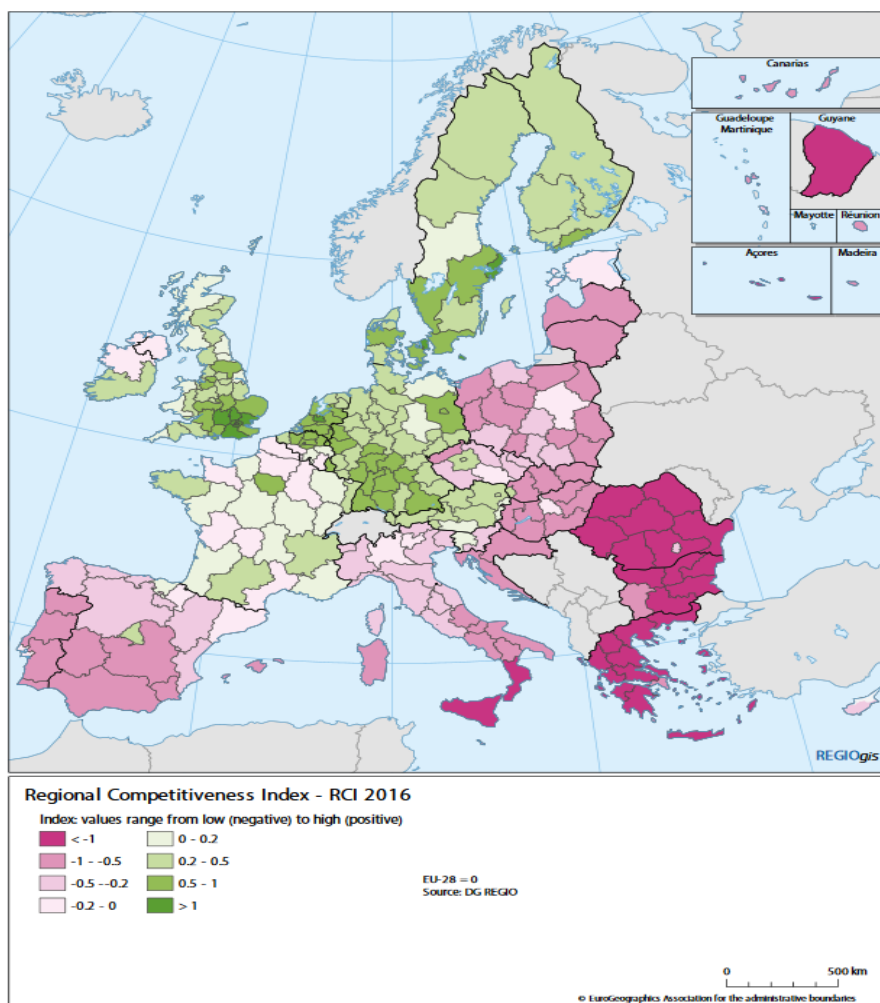
2.5. Podpora rýchleho šírenia inovácií a ich využívania v celej Únii

V Európe kedysi existovali jasné rozdiely v oblasti inovácií medzi severom a juhom, západom a východom. Toto rozdelenie je však teraz oveľa zložitejšie, keďže mnohé krajiny dosiahli značný pokrok pri ich vyrovnávaní, najmä pokiaľ ide o úroveň investícií. Vo všetkých častiach Európy sa objavujú oblasti vedeckej a technologickej excelentnosti. Medzi regiónmi však stále pretrvávajú rozdiely v inováciách, pričom niektoré oblasti výrazne zaostávajú z hľadiska investícií, inovačnej kapacity a výkonu. Veľká časť pomalého celkového rastu produktivity v Európe sa dá vysvetliť nedostatkami v oblasti šírenia inovácií⁴³.

⁴² Grafén je projektom v rámci programu Horizont 2020, ktorý EÚ spustila v roku 2013. Je jednou z najväčších európskych výskumných iniciatív vôbec a jeho cieľom je preniesť z laboratórií do európskej spoločnosti grafén (ultratenký uhlíkový materiál, ktorým by sa mohol nahradiť kremík) a dvojrozmerné materiály. Ľudský mozog je projektom v rámci programu Horizont 2020, ktorý bol spustený v roku 2013 a ktorého cieľom je urýchliť vývoj v oblasti neurovedy, výpočtovej techniky a lekárstva súvisiaceho s mozgom. Oba projekty sú podporované investíciami z Európskeho rozvojového fondu a realizujú sa v Graphene Institute v Manchestri a v European Institute for Neuromorphic Computing v Heidelbergu.

⁴³ *Science Research and Innovation Performance of the EU 2018* (Výsledky EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácie v roku 2018) (https://ec.europa.eu/info/support-policy-making-eu-and-horizon-2020-associated-countries/srip-report_en).

Výkon regiónov EÚ v oblasti inovácií⁴⁴

Na urýchlenie využívania inovácií v menej rozvinutých regiónoch a v tradičnejších odvetviach treba vyvinúť ďalšie úsilie. Investície musia byť efektívnejšie, účinnejšie a lepšie prispôbené regionálnym a miestnym potrebám. Financovanie z prostriedkov EÚ zohráva významnú úlohu pri rozvoji regionálnych inovačných ekosystémov vrátane „centier inovácií“, ktoré poskytujú malým a stredným podnikom jednoduchý prístup k infraštruktúre a odborným znalostiam, aby mohli experimentovať s novými technológiami. **Stratégie pre inteligentnú špecializáciu** podporujú toto úsilie a sú kľúčové na zabezpečenie toho, aby všetky regióny EÚ mohli využívať ich potenciál a uspieť v priemyselnej transformácii založenej na inováciách⁴⁵.

Od roku 2014 sa dôraz na inovácie v rámci **európskych štrukturálnych a investičných fondov** posilnil prostredníctvom 120 stratégií pre inteligentnú špecializáciu, ktoré podporujú inovácie založené na silných stránkach každého regiónu. V rámci **Európskeho fondu regionálneho rozvoja** je k dispozícii približne 80 miliárd EUR na podporu podnikania, digitalizácie a podnikového výskumu, najmä v najmenej rozvinutých regiónoch. **Európskym sociálnym fondom a programom Erasmus+** sa podporuje investovanie do rozvoja

⁴⁴ Zdroj: Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku.

⁴⁵ COM(2017) 376.

zručností. **Spoločnou poľnohospodárskou politikou** sa posilňuje inovačná kapacita vo vidieckych oblastiach tým, že sa podporuje využívanie digitálnych príležitostí.

Na to, aby Európa mohla budovať silnejšiu inovačnú kapacitu a rozširovať inovácie po celej Únii efektívnejšie a rýchlejšie, potrebujeme silnejšiu a strategickjšiu koordináciu medzi rôznymi programami financovania z prostriedkov EÚ s lepším zosúladením priorít na európskej úrovni vrátane zosúladenia stratégií pre inteligentnú špecializáciu s Európskym horizontom. Projekty spolupráce týkajúce sa viacerých krajín alebo regiónov v rámci európskych a medzinárodných hodnotových reťazcov musia dostávať viac podpory. Inštitucionálne kapacity na regionálnej a miestnej úrovni sa tiež musia posilniť s cieľom podporiť reformy systémov inovácií a vytvoriť nové potrebné zručnosti.

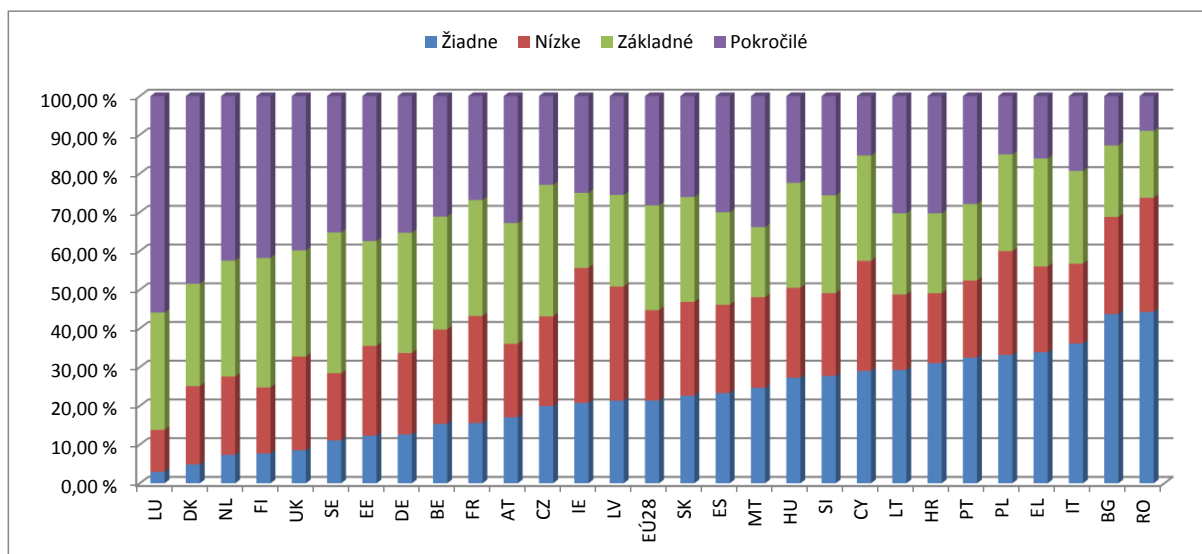
Kľúčové kroky

- **Využívať európske štrukturálne a investičné fondy na uvedenie regiónov do inovačného hospodárstva. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu by mali byť posilnené a zjednotené, čo bude umožňovať medziregionálnu podporu inovácií. Mali by sa vytvoriť synergie s programom Európsky horizont, fondom InvestEU, Európskym sociálnym fondom, programom Erasmus+, programom Digitálna Európa, spoločnou poľnohospodárskou politikou a ďalšími.**

2.6. Investovanie do zručností na všetkých úrovniach a poskytnutie možností európskym univerzitám, aby sa stali podnikateľskejšími a interdisciplinárnejšími

Rozvoj učiacej sa a podnikateľskejšej spoločnosti v Európe je nevyhnutný na podporu inovácií vo všetkých odvetviach hospodárstva a pre všetky skupiny populácie. Vyžadujú sa zásadné zmeny vo vzdelávaní, odbornej príprave a výskumnom systéme, ako aj na pracoviskách tak, aby sa pre všetkých stalo realitou celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie úrovne zručností. Je to nevyhnutné na riešenie nedostatku zručností a nesúladu medzi požadovanými a ponúkanými zručnosťami, ktoré sú v Európe prítomné. Odhaduje sa, že okolo 40 % pracovnej sily v Európe potrebuje zvýšiť úroveň digitálnych zručností, kým 70 miliónom Európanov chýba základná gramotnosť a matematické zručnosti.

Viac ako polovica všetkých občanov má buď základné alebo nemá žiadne digitálne zručnosti⁴⁶

Na druhej strane spektra zručností sú európske univerzity, ktoré potrebujú lepšie využívať svoje inovácie a podnikateľský potenciál⁴⁷. Pomôže to vytvárať nápady a nové obchodné modely, ktoré sa môžu premietnuť do začínajúcich podnikov a podnikov spin-off. Univerzity by sa takisto mali viac snažiť odstrániť disciplinárne prekážky a spolupracovať s podnikateľským sektorom a občianskou spoločnosťou. Navyše by všeobecné aj technické vzdelávanie malo lepšie vyhovovať novovznikajúcim podnikom a spoločenským potrebám poskytovaním flexibilnejších programov vzdelávania, ktoré pomôžu pokryť chýbajúce zručnosti, ako aj rýchlejšie šíriť poznatky, opätovne ich používať a mať k nim prístup.

Na samite v Göteborgu v novembri 2017 európski lídri uznali kľúčovú úlohu vysokoškolského vzdelávania pri poskytovaní zručností a spôsobilostí orientovaných na budúcnosť s cieľom úspešne inovovať⁴⁸. Európska rada vyzvala členské štáty, Radu a Komisiu, aby napredovali v práci na množstve iniciatív vrátane podpory vytvorenia okolo dvadsiatich „európskych univerzít“ do roku 2024 pozostávajúcich zo sietí univerzít v celej EÚ vytvorených zdola nahor⁴⁹. „Európske univerzity“ posunú cezhraničnú spoluprácu na novú úroveň, za hranice doteraz poznaného, prostredníctvom vypracovania dlhodobých stratégií na kvalitné vzdelávanie, výskum a inovácie, väčšej mobility študentov, zamestnancov a výskumných pracovníkov a skutočných nadnárodných európskych tímov, ktoré vytvárajú poznatky. Mali by sa stať kľúčovými hnacími silami v **európskom vzdelávacom priestore** a prispievať k medzinárodnej konkurencieschopnosti univerzít v Európe⁵⁰.

⁴⁶ Zdroj: Údaje z hodnotiacej tabuľky digitálnej agendy, Európska komisia.

⁴⁷ <https://heinnovate.eu/en>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/commission/publications/eu-leaders-meeting-education-culture_en

⁴⁹ Európska Rada, december 2017. Komisia v tejto súvislosti predložila 17. januára 2018 prvý balík opatrení zameraných na kľúčové kompetencie, digitálne zručnosti, ako aj na spoločné hodnoty a inkluzívne vzdelávanie. Druhý balík o zjednodušení uznávania kvalifikácií, podpore jazykového vzdelávania, skvalitňovaní vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, dosiahnutom pokroku v oblasti európskych univerzít a o študentských preukazoch EÚ bol predložený 16. mája 2018 v dokumentoch COM(2018) 267 – 272.

⁵⁰ Od prijatia záverov Európskej rady práca na „európskych univerzitách“ rýchlo pokročila a prvá výzva na pilotné projekty bude zverejnená už v októbri v rámci programu Erasmus+.

Zavádzanie postupov otvorenej vedy v rôznych etapách kariéry výskumných pracovníkov môže taktiež stimulovať atraktívnejšie kariérne prostredie pre všetkých, viac uznávať a odmeňovať medzinárodnú a vedecko-obchodnú mobilitu⁵¹. Modernizácia univerzít a organizácií verejného výskumu by sa preto mala tiež podporovať **známkou otvorenej vedy**. Táto známka kvality by sa mohla udeľovať jednotlivým univerzitám a nadnárodným partnerstvám univerzít a bola by uznávaná pri budúcej podpore EÚ pre nadnárodné projekty, do ktorých sú univerzity zapojené⁵².

Na európskej úrovni by sme mali rozvíjať a ďalej zlepšovať iniciatívy, ktoré prinášajú dokázateľne dobré výsledky, ako je napríklad **Európsky inovačný a technologický inštitút, akcie Marie Skłodowskej-Curie a iniciatíva HigherEducation Innovate**⁵³. Tieto iniciatívy prepájajú obchodné, vzdelávacie a výskumné inštitúcie a podporujú podnikanie a silnejšie toky poznatkov v celom hodnotovom reťazci.

Prenos poznatkov sa posilní silnejšími prepojeniami medzi odborným vzdelávaním a prípravou a inovačnými systémami s cieľom prispievať k informovanosti v oblasti zručností a lepšie zosúladiť zručnosti podľa **programu v oblasti zručností pre Európu**⁵⁴.

Okrem toho s cieľom splniť požiadavky nového hospodárstva a pomôcť pri vytváraní pružnejšej a podnikavejšej pracovnej sily bude **Európsky sociálny fond** naďalej pomáhať Európanom pri rekvalifikácii a zvyšovaní kvalifikácie, zatiaľ čo **konceptia sektorovej spolupráce v oblasti zručností**⁵⁵ môže pomôcť prispôsobiť odbornú prípravu novým zamestnaniam vo vybraných odvetviach. **Akčným plánom digitálneho vzdelávania a stratégiou digitálnych zručností** sa sleduje zámer identifikovať a rozvíjať budúce potreby v oblasti zručností.

Kľúčové kroky

- **Prispievanie k modernizácii univerzít a verejných výskumných organizácií so známkou otvorenej vedy.**

3. Závery

Hospodárska a sociálna prosperita Európy závisí od našej schopnosti inovovať. Udržanie európskeho sociálneho a hospodárskeho modelu, modernizácia priemyslu a vytváranie súdržnej a inkluzívnej Európskej únie znamená zabezpečiť, aby inovácie prenikli do všetkých politík, ako aj sociálnych, hospodárskych a priemyselných rozhodnutí.

Meniaci sa charakter inovácií prinesie nové príležitosti na vytváranie pracovných miest a rastu v Európe. Musíme byť schopní využiť tieto príležitosti a zároveň reagovať na výzvy a neistotu. Musíme dbať pritom na to, aby boli výhody spravodlivo rozdelené v rámci našej spoločnosti.

⁵¹ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=home§ion=monitor>

⁵² Zavedie sa balík stimulov, ktorým sa uznajú existujúce úspešné programy a podporia sa nové, ktoré rozvíjajú digitálne a podnikateľské zručnosti, prenos poznatkov, inovatívne učebné plány, kariérne stimuly, medziodvetvovú mobilitu a transdisciplinaritu.

⁵³ Iniciatíva HEInnovate umožňuje univerzitám posudzovať svoje vlastné podnikateľské schopnosti a podporuje členské štáty, aby ich zlepšovali.

⁵⁴ COM(2016) 381.

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=sk>

Táto transformácia si bude vyžadovať spoločné ambície a zmenu myslenia pokiaľ ide o inovácie a vedu v Európe. Spoločný program pre regióny, členské štáty a Európsku komisiu je nevyhnutný. Musíme stavať na silných stránkach Európy a ukázať nové smerovanie a nové impulzy tak, aby sa Európa stala skutočným globálnym lídrom v oblasti inovácie pre všetkých.

Komisia vyzýva lídrov na diskusiu a poskytnutie strategickej orientácie na:

- 1. Urýchlené prijatie ďalšieho viacročného finančného rámca s navrhovaným financovaním inovácií s cieľom zabezpečiť, aby výskum a inovácie boli naďalej jednou zo zásadných politík EÚ a prioritou pre budúce financovanie v rámci rôznych rozpočtových nástrojov.*
- 2. Pomocou potrebných opatrení zo strany členských štátov maximalizovanie ich investícií do výskumu a inovácií tak, aby dosiahli cieľ 3 % hrubého domáceho produktu.*
- 3. Zvyšovanie súkromných investícií do výskumu a inovácií a rozširovanie iniciatív na podporu súkromných investícií a dlhodobého kapitálu, ako napríklad iniciatívy VentureEU.*
- 4. Budovanie európskych a národných regulačných rámcov, ktoré sú odolné proti budúcim zmenám, uplatňovaním zásady inovácie, zabezpečením dôkladného posúdenia vplyvu na inovácie vždy, keď sa revidujú, vytvárajú alebo vykonávajú politiky a právne predpisy.*
- 5. Prioritizovanie transpozície smernice o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia.*
- 6. Ďalšie zjednodušenie pravidiel štátnej pomoci s cieľom uľahčiť bezproblémovú kombináciu rôznych fondov a lepšie využívať spoločné normy posudzovania výskumných a inovačných projektov.*
- 7. Zriadenie Európskej rady pre inováciu s cieľom identifikovať a rozširovať prelomové a prevratné inovácie s dôrazom na rýchlo sa rozvíjajúce, vysokorizikové inovácie, ktoré majú veľký potenciál vytvárať úplne nové trhy.*
- 8. Spustenie súboru európskych cieľov pre oblasť výskumu a inovácií, ktoré budú odvážne, ambiciózne a s vysokou európskou pridanou hodnotou.*
- 9. Využívanie európskych štrukturálnych a investičných fondov na uvedenie regiónov do inovačného hospodárstva. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu by mali byť posilnené a zjednotené, čo bude umožňovať medziregionálnu podporu inovácií. Mali by sa vytvoriť synergie s programom Európsky horizont, fondom InvestEU, Európskym sociálnym fondom, programom Erasmus+, programom Digitálna Európa, spoločnou poľnohospodárskou politikou a ďalšími.*
- 10. Prispievanie k modernizácii univerzít a verejných výskumných organizácií so známku otvorenej vedy.*